

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/11/2017
Identifikačné číslo spisu:	3212200812
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3212200812.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. X., bývajúcej v N., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Martin Bartko - JUDr. Silvia Bartková, so sídlom v Trenčíne, Piaristická 6667, proti žalovaným 1/ Z. K., bývajúcemu v N., 2/ Z. K., bývajúcej v N., obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. Zuzana Čížová, s.r.o., so sídlom v Bánovciach nad Bebravou, Jesenského 69, 3/ Z. U., bývajúcej H., 4/ A. E., bývajúcemu v S., zastúpený žalovanou 3/ Z. U., 5/ B. S., rod. Z., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, s o sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 6/ B. Z., zastúpenému Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 7/ N. Z., bývajúcej v N., 8/ B. Z., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, s o sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 9/ N. N., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 10a/ T. N., bývajúcej v L., právnej nástupkyňi žalovanej 10/ G. E. (nar. X.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX), 11a/ C. Z., bývajúcej v K., t. č. M., 11b/ R. Z., bývajúcemu v K., 11c/ G. S., bývajúcej v X., 11d/ A. F., bývajúcej v Z., 11e/ A. Z., bývajúcemu v N., žalovaní 11a/ až 11e/ zastúpení N. C., bývajúcim v K., 12/ N. S., zastúpenému Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 13/ B. S., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 14/ Obci Šípkov, so sídlom Šípkov, IČO: 00 800 074, 15/ Z. N., zastúpenému Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 16/ A. O., zastúpenému Slovenským pozemkovým fondom, s o sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 17/ B. O., zastúpenému Slovenským pozemkovým fondom, s o sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 18/ P. O., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 19/ Z. O., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, s o sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 20/ D. N., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, s o sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 21/ U. N., zastúpenému Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 22/ T. O., zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, 23/ B. O., bývajúcej v C., o určenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 6 C 5/2012, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2016 sp. zn. 19 Co 754/2014, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) medzitýmnym rozsudkom zo 4. marca 2014 č. k. 6 C 5/2012-311 rozhodol, že žalobkyňa ako vlastníčka rodinného domu súp. č. 30 na parc. č. 524, zapísaného na LV č. XXXX, kat. úz. N., Obec N., okres C. má právo prechodu a prejazdu cez parcelu reg. „C“, parc. č. 457/2 o výmere 94 m², zapísanú na LV č. XXX, parcelu reg. „E“, parc. č. 9 o výmere 148 m², zapísanú na LV č. XXX, parcelu reg. „E“, parc. č. 4 o výmere 31 m², zapísanú na LV č. XXX a cez parcelu reg. „E“, parc. č. 10 o výmere 998 m² zapísanú na LV č. XXX s tým, že o presnom určení miesta prechodu uvedenými parcelami, ako aj o náhrade trov konania rozhodne konečným rozsudkom po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku. Po právnej stránke aplikoval § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 a ods. 3, § 135a ods. 1 a ods. 4, § 151n ods. 1, ods. 2 a ods. 3, § 151o ods. 1 a § 865 ods. 3 a ods. 6 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že pokiaľ ide o právo in rem (kde je oprávneným vlastníkom susedného pozemku), nič nebráni zriadeniu takeého práva, aj keď je vlastníkom susedného pozemku (oprávnený z vecného bremena) súčasne spoluvlastníkom pozemku, na ktorom toto vecné bremeno viazne, keďže vlastníctvo, resp. spoluvlastnícke podiely k obojm týmto pozemkom môžu byť prevádzané samostatne, teda, aj keď v súčasnosti sú v rukách jednej osoby, v budúcnosti tomu tak nemusí byť. Medzi účastníkmi bolo nesporné, že žalobkyňa nadobudla nehnuteľnosť - rodinný dom súp. č. 30 na parcele č. 524, kat. úz. N., od svojho prastrýka (brata svojho starého otca) A. N., teda je právnu nástupkyňou po A. N.. Ďalej mal okresný súd za preukázané, že právni predchodcovia žalobkyne - vlastníci rodinného domu súp. č. 30 a aj vlastníci ďalších susediacich nehnuteľností využívali na prechod k svojim domom cestu cez pozemky, ktoré sú dnes evidované ako pozemky reg. „C“ parc. č. 457/1 a parc. č. 457/2, resp. pozemky registra „E“ parc. č. 4, 9 (čiastočne) a 10 (čiastočne). Právni predchodcovia žalobkyne počas dlhého obdobia (minimálne dve generácie) využívali prechod cez sporné pozemky. Uviedol, že na priznanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nepostačuje samotná skutočnosť, že tvrdené právo bolo v minulosti, hoci dlhodobo, vykonávané a tolerované, pretože je tiež potrebné preukázať existenciu právneho dôvodu, z ktorého možno vyvodzovať na jednej strane oprávnenie žalobkyne prechádzať cez sporné pozemky a na druhej strane povinnosť žalovaných strpieť prechádzanie cez svoj pozemok. Nikdy nedošlo k zápisu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (resp. predtým práva služobnosti) do pozemkových kníh. Podľa názoru súdu vzhľadom na inštitút vydržania, ktorý bol v Občianskom zákonníku upravený do 31. marca 1964 (Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb.) a potom od 1. apríla 1983, nemožno od žalobkyne požadovať, aby preukázala existenciu dohody o práve prechodu výlučne písomnou zmluvou. Nielen právo in personam (viažuce sa na konkrétnu osobu oprávnenú z vecného bremena), ale aj právo in rem (viažuce sa na nehnuteľnosť, najčastejšie na pozemok alebo stavbu susediacu so sporným pozemkom, a prechádzajúce na každého ďalšieho vlastníka danej nehnuteľnosti), môže byť predmetom vydržania, pokiaľ žalobkyňa unesie dôkazné bremeno ohľadom nerušeného užívania daného práva počas vydržacej doby a svojej dobrej viery. Okresný súd konštatoval, že bola preukázaná dobrá viera žalobkyne. Vzhľadom na uvedené považoval za preukázané tak užívanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu žalobkyňou, resp. jej právnymi predchodcami minimálne počas vydržacej doby 10 rokov (tak pred rokom 1964, ako aj po roku 1983, až do roku 2010), ako aj presvedčenie, že im patrí právo zodpovedajúce vecnému bremenu, a to právo viažuce sa na ich dom, teda právo in rem, a že vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní toto právo strpieť. Medzitýmnym rozsudkom rozhodol súd prvej inštancie preto, že z vyjadrenia Správy katastra C. z 10. júla 2012 vyplýva, že v kat. úz. N. nie je možné vyhotoviť identifikáciu parciel a je potrebný geometrický plán, preto pred vyhotovením tohto geometrického plánu je účelné najprv rozhodnúť o základe uplatneného nároku a až potom pokračovať presným určením trasy (miesta) prechodu. Dodal, že pre rozhodnutie v tejto veci je irelevantné, či k rodinnému domu žalobkyne vedie aj iná prístupová cesta a to, nakoľko je takáto iná prístupová cesta udržiavaná.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ a Slovenského pozemkového fondu so sídlom v Bratislave ako zástupcu žalovaných 5/, 6/, 8/, 9/, 12/, 13/, 15/, 16/, 17/, 18/, 19/, 20/, 21/ a 22/ (nezistených vlastníkov) rozsudkom z 30. júna 2016 sp. zn. 19 Co 754/2014 s poukazom na § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil medzitýmny rozsudok okresného súdu.

Konštatoval, že súd prvej inštancie v danej veci uviedol stanoviská procesných strán, vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, vrátane množstva svedeckých výpovedí, popísal a vyhodnotil dôkazy v konaní vykonané podrobne, každý jednotlivo a následne všetky v o vzájomnej súvislosti. Odôvodnil, ktoré tvrdenia účastníkov mal za preukázané a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Krajský súd akcentoval, že po dobu výkonu práva prechodu a prejazdu cez sporné nehnuteľnosti sa vystriedala platnosť dvoch Občianskych zákonníkov. V prejednávanej veci právny predchodca žalobkyne A. N. ku dňu 1. januára 1992 spĺňal podmienku nepretržitého výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu trvajúceho po dobu 10 rokov (v danom prípade išlo o výkon práva zodpovedajúci výkonu vecného bremena trvajúci minimálne 30 rokov) a zároveň bol po túto dobu vykonávateľom tohto práva oprávneným, keďže neboli zistené žiadne skutočnosti, v dôsledku ktorých by v uvedenej dobe (viac ako 30 rokov, napokon až do jeho smrti v roku 2004) došlo k prerušeniu vydržacej doby pre stratu dobromyseľnosti, a tým aj oprávnenej držby a táto trvala až do jeho smrti v roku 2004. Následne pokračovala výkonom práva zodpovedajúcom vecnému bremenu žalobkyňou do roku 2010. Preto boli splnené podmienky vydržania práva zodpovedajúce vecnému bremenu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali 24. októbra 2016 dovolanie žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolateľa“) v celom rozsahu, prípustnosť ktorého odvodili z § 420 písm. f/ CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Dovolacie dôvody subsumovali pod § 431 a § 432 CSP. Namietali nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie v procese dokazovania. Podľa názoru dovolateľov žiaden zo svedkov nepotvrdil existenciu ústnej a už vôbec nie písomnej dohody medzi právnymi predchodcami žalobkyne a žalovaných o práve prechodu. Rozsudky oboch súdov nižších inštancií označili za nepresvedčivé a zjavne neodôvodnené. Nesprávnosť videli aj v neposudzovaní dobrých mravov a iných námietok namietaných v odvolaní, nedostatky v procese hodnotenia skutkových zistení, ktoré mali spôsobiť porušenie práva na spravodlivý súdny proces. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedli, že nesprávnosť právneho posúdenia spočíva najmä v tom, ako odvolací (i okresný) súd vyriešil právnu otázku vzniku vecného bremena vydržaním spôsobom, ktorým sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže konštantnú judikatúru (uznesenie NS SR sp. zn. 4 MCdo 13/2008, rozsudok NS SR sp. zn. 6 MCdo 21/2011, rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 260/2008) pri svojom rozhodovaní nezohľadnil. Ďalej uviedli, že nebrali do úvahy, že cez cudzí pozemok možno prechádzať na základe rôznych právnych dôvodov a taktiež, že skutočnosť, že sa niekto správa spôsobom naplňujúcim možný obsah práva zodpovedajúci vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok), ešte neznamená, že je držiteľom vecného práva. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom na všetky okolnosti veci, sa musí vzťahovať aj k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Nesprávne právne posúdenie podľa dovolateľov bolo v tom, že nemožno vyvodiť záver, že účasť, resp. pomoc na stavbe mosta, ktorý vedie od obecnej cesty k sporným pozemkom preukazuje dobrú vieru právnych predchodcov žalobkyne, že oprávnene vykonávajú prechod cez sporné pozemky, keďže ide o dve absolútne nesúvisiace skutočnosti. Uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že pomoc pri stavbe mosta mala zakladať existenciu právneho dôvodu vzniku vecného bremena. Vzhľadom k namietaným nedostatkom žiadali zmeniť medzitýmny rozsudok okresného súdu tak, že Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobu zamietne a žalovaným 1/ a 2/ prizná náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie žalovaných 1/ a 2/ odmietnuť alebo zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) osoba oprávnená na podanie dovolania, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný

procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade dovolatelia uviedli, že prípustnosť ich dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ CSP, § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

12. V čase rozhodovania odvolacieho súdu o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ veľký senát najvyššieho súdu uznesením z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018 a rovnako tak Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením pléna sp. zn. PLZ. ÚS 1/2018 vyslovili, že „kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná“. Na základe uvedeného dovolací súd v zmysle § 48 ods. 3, prvá veta CSP viazaný právnym názorom vyjadreným v ostatnom rozhodnutí veľkého senátu (uznesenie z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018) pristúpil ku skúmaniu prípustnosti dovolania žalovaných 1/ a 2/, najprv z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP a následne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľmi namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním

využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil s ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle § 420 písm. f/ CSP je relevantný nesprávny procesný postup znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaci možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj primerane R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 84/2017, 8 Cdo 180/2017).

16. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

17. Dovolatelia tvrdia, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo v procese dokazovania, keď namietali nesprávne skutkové zistenia súdov nižších inštancií a hodnotenie dôkazov. Taktiež uviedli, že rozsudky súdov nižších inštancií sú nepresvedčivé a neodôvodnené.

18. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 125/1999, R XX/XXXX a napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Najvyšší súd už v minulosti opakovane zdôraznil, že pre záver o existencii procesnej vady konania uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. (teda aj vady uvedenej v písmene f/) nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim bolo výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

19. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu poukazuje na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia

ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

20. V danom prípade odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlil jeho podstatné dôvody, citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlil právne úvahy, ktorými s a pri rozhodovaní riadil. Prijaté závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim platnej právnej úprave v čase rozhodovania, a to § 157 ods. 2 O.s.p. (teraz § 393 ods. 2 CSP). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Zhrnúc uvedené nie je dovolacia námietka dovolateľov o porušení § 420 písm. f/ CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, opodstatnená.

21. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaných I/ a 2/ nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, najvyšší súd ho podľa § 477 písm. c/ CSP v tejto časti odmietol.

22. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP sa však vzájomne vylučuje; ich súbeh, resp. vzájomná kumulácia je vylúčená (por. napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 14/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 123/2017, 6 Cdo 129/2017, 6 Cdo 13/2017, 6 Cdo 21/2017). V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 123/2017 k možnosti vyvodzovania prípustnosti dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP uviedol, že „súčasná existencia všetkých týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálené a zároveň, že dovolacím súdom nebola riešená, resp. že je ním riešená rozdielne“ [poznámka: sťažnosť, podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol ústavný súd ako neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Vec prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmito právnymi názormi, nadväzujúc na ne dodáva, že pokiaľ procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tvrdiac, že určitá právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená a zvolené riešenie sa stalo súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“, od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že tá istá otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo že je rozhodovaná (riešená) rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP) (vid' rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 67/2017).

23. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (vid' rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, atď.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Pre právnú

otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ [vyjadrenej najmä v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale tiež opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnil názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom (porovnaj napríklad sp. zn. 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017)].

25. Dovolatelia videli dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v tom, že odvolací (i okresný) súd nesprávne na základe dôkazov vyriešil otázku vzniku vecného bremena vydržaním, ktorým sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 13/2008, sp. zn. 6 MCdo 21/2011, sp. zn. 5 Cdo 260/2008. Nesprávne právne posúdenie podľa dovolateľov bolo aj v tom, že nemožno vyvodiť záver, že účasť, resp. pomoc na stavbe mosta, ktorý vedie od obecnej cesty k sporným pozemkom preukazuje dobrú vieru právnych predchodcov žalobkyne, že oprávnené vykonávajú prechod cez sporné pozemky, keďže ide o dve absolútne nesúvisiace skutočnosti.

26. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľmi nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa obsahu dovolania dovolatelia považovali za nesprávny záver súdov týkajúci sa hodnotenia dôkazov, skutkových zistení a vyriešenia vzniku vecného bremena vydržaním. Tento záver súdov ale nebol výsledkom aplikácie, či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľmi nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Uplatnený dovolací dôvod dovolatelia tak nevymedzili spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. neuviedli konkrétne, ktorú právnu otázku riešil odvolací súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva, ale namietali nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi v základnom konaní. Namietali teda skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd totiž nie je tretou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V dovolaní nastolená otázka má skutkovú (nie právnu) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia. Preto sa dovolací súd ani nezaoberal rozhodnutiami dovolacieho súdu, na ktoré dovolatelia poukázali.

27. Keďže dovolatelia okrem § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietali aj údajné porušenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd opakovane uvádza, že pri takomto vymedzení dovolacích dôvodov, keď dovolatelia nevymedzili právnu otázku, nemožno považovať podmienky prípustnosti dovolania za splnené, aj preto, že súčasné uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa písm. a/ a písm. b/ § 421 ods. 1 CSP sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje (viď bod 22. tohto rozhodnutia).

28. Z týchto dôvodov najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že v dovolaní sa nedôvodne namietala existencia procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, neostávalo najvyššiemu súdu iné ako dovolanie v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietnuť; vo zvyšnej časti, vzhľadom k tomu,

že dovolatelia nevymedzili právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, resp. b/ CSP, dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP.

29. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.